

– *Ne szabadkozz, kettőnk közül, én vagyok hályogkovács. Időnként félek, hogy egyszer valaki elmagyarazza, milyen kockázattal, milyen következményekkel járnak az írásaim.*

– Elismerem, vakmerőség volt 31 évesen írni egy ilyen szintézist, de semmilyen szempontból nem lehetett vele tovább várni. Ezt a sikere is bizonyítja. A magyar italianisztikában még soha ennyi kiadást meg nem ért egy monográfia. Tehát a kiindulópont egy kalauz lenne az olasz irodalomhoz, hogy lássák, mi az amit el kell olvasni. Ne azt olvassák, amit a kultúripar, a regényüzlet meg a kiadói biznisz felkínálnak, mert egyáltalán nem biztos, hogy azok a nagy művek. És még valami. Azért is meg kellett írnom ezt az olasz irodalomtörténetet, hogy lássák az emberek, hogy megtudják, mi az, ami már megvan magyar nyelven és mik a nagy hiányosságok, melyek azok a korszakok, szerzők, alkotások, nagy klasszikusok, akik nincsenek lefordítva. Ezt követően pedig az tanácsolom, hogy az olasz irodalomtörténet alapján kiválasztott szerzőket olvassanak. Nyilván mindenki a saját érdeklődése szerint. Ahogy *Alfieri* írta, „kövesse a természetes készletet”, mi az, ami őt vezérli, mi az, ami leginkább érdekli, érzelmes, szerelmes verseket, történeteket vagy izgalmas, kalandregényeket, esetleg tudományos értekezéseket, drámákat, eposzokat. És miközben ezeket olvassa, egyik olasz szerző adja őt a másiknak. Az igazán profi olvasó pedig nézze meg a szakirodalmat is. Hadd mondjam el, hogyha megvizsgálják, mennyi hiányossága volt a magyar italianisztikának a rendszerváltozásig, akkor elképednénk, milyen kevés olasz klasszikus jelent meg magyarul. És aztán a 90-es évektől milyen sok. *Például az Orlando Furiózo Simon Gyula barátom fordításában, aztán Alfieri fordítások: Simon Gyula, Baranyi Ferenc, Juhos Lóránt. Tusnády László barátom újra fordította Tassótól A megszabadított Jeruzsálem-et, aminek csak nagyon régi, elavult fordítása volt. Egymás után jelentek meg az új fordítások: Nádasdy Ádám és Baranyi Ferenc Dante Isteni Színjátékából lefordította Pokolt. A Purgatóriumot pedig Baranyi Simon Gyulával együtt.* Még mindig sok a fehér folt, de ha azt vesszük, hogy milyen sok alapvető olasz mű vált hozzáférhetővé, az nagyon nagy, kultúrtörténeti jelentőségű. Hiszen ma már magyar nyelven az átlagolvasó is hozzáférhet nagy olasz klasszikusok műveire és a szakirodalomhoz is. *Manzoniról, Ungaettiről én írtam először könyvet, Alfieriről ötöt is, írtam Petrarcaról, akiről a rendszerváltozásig csupán egyetlenegy könyv jelent meg, még a XX. század legelején, 1907-ben Katona Lajos tollából.* Egyedül Dante kivétel, akiről tucatnyi könyv jelent meg a rendszerváltozásig és utána is. És hadd mondjam el, igaz, hogy a Lyra Mundi sorozatban megjelentek Petrarca fordítások, de óriási hiányosságai voltak életművének kiadásában, például a latin nyelvű és filozófiai műveit csak a 90-es években olvashattuk magyarul. Petrarcaról is csak egyfajta kép volt. Nagyon sok pótolni való volt és van, szeretném remélni, nem ér véget az a hatalmas lendület, ami a 90-es évekbeli olasz fordításokat jellemezte, amit az utókor a magyar italianisztika aranykorának fog nevezni.

Péntek Imre Migráns kvóta

És jönnek ők, a tengeren által,
zsebükben lapul néhány dollár,
a sárgák, feketék, zöldek, kékek,
s kapdossa őket makacs foglár.

Van úgy, hogy elmerül a csónak,
s mentőövel kell úszniuk...
Hát nem megmondta a hivatalnok,
hová siettek rossz fiúk?

Csak ne lenne oly távol a távlat,
meg a sok finom támogatás,
s nem lavór a Fekete tenger,
mélyében sok halotti váz.

Egy–egy pisztoly azért nem árt,
vagy egy csinos kis jatagán,
mert akadnak olyan percek,
hogy mindenki segíthet – magán!

De feltűnnek kedves bolondok,
akik hajóval mentenek,
oda visznek, ahova monddod,
és gátlásaik nincsenek.

Migráns! Ez a szó szépen hangzik
a vándorok lilás ajakán,
s ki fogunk kötni, az ellenszélben,
mert velünk a csókos kapitány.

Előzönlünk, óh, Európa,
te markáns arcú vén legény,
ismerős nekünk bármi nóta,
amit felbőfögsz, szegény!

Elénekeljük teli szájjal
megannyi kényes himnuszod,
fejünkön nő a drága álhaj,
tapsolnak nekünk alkuszok.

Egyszer, a távoli jövőben,
egyszer néked is jó lehet,
van itt hely még, úgy látom bőven,
ha a helyzeted felismered.

Festmény a trógerekről

F.S-nek

Egy művész ismerősöm a trógereket festi, magányában erre is telik, erkélyéről kinéz a kéklő messzeségbe, és mindenütt trógereket lát, egyikük a fáskamrában fészkel, a másikuk a fürdőszobában öntözi magát (hogyan nagyobb nőjön) a harmadik egy dunsztos üvegben lapul. De egyik sem akar modellt állni. Ám néhányszor már nyakon csípett egy-kettőt, és a készülnek a képek lankadatlanul – néha nyakkendő, fehér inget viselnek, máskor vadászkalapot hordanak, a fő szájaló valami egyházhoz tartozik, és képes éjjel-nappal szónokolni, egyszóval tág a világ, és túl sok a tróger – a feladat (megrendelés) hosszú távra szól, de az is igaz, nem sieti el a dolgot, egy-egy ecsetvonás közben meg-megáll, zenél egy kicsit – gitározik, el-eltűnődik, miért vannak ennyien ezek a léhűtők, miért pont az ő fáskamrájába bújnak, az ő dunsztos üvegét nézik ki óvóhelynek, s fürdőszobáját locsolókamrának? A trógerék kissé várhatnak, a nyavalyások, gazemberek, linkek – egyszóval rosszjankók –, ki bírja megállítani menetüket, letapossák az igazság vetését brutális lábbal, hamis szólamokkal. Talán egy-két festményen felismerik őket, s akkor odacsapnak – s nem marad más utánuk, csak néhány tintafolt.

Nagy hiba

Ki elgyalogolt Ázsiába,
mert hogy ott nagyobb jólét,
beleesett egy nagy hibába,
nem becsülte a hazai lóvét.

Hisz itt minden megterem,
nyáron dinnye, télen a fagykár,
és tele jéggel a jégverem,
amit csak úgy felibe hagytál.

És búzamezők ringanak,
amerre a szem ellát,
és néha megdugni is szabad
a szomszédleányt, Szabadi Ellát.

Hogy ott a rizsföldek tocsognak,
és gatyában foly' az aratás?
S telik zsebe, ki mennyit lophat,
annak helyzete nem vitás.

Én azt áldom, ki gömbölyödve
a honi pusztákon arat,
s ha elromlik az úri kedve
fog egy rögtön sült madarat.

Mit ér, mit ér az a messzi
bohókás, csacska Ázsia,
ki a kamatot lemetszi,
és pálma alatt kell hálnia?

S mi ér a méla krokodil,
ki a folyókban hempereg,
arcán árad a barna pír,
s bekap elbambult gyereket.

Így hát pá nektek dzsungelek,
és ricsajos madárvilág,
a jó ember itthon szendereg,
s fizeti a honi tarifát.